

Bryssel den 24 maj 2019
(OR. en)

9016/19

EDUC 232
SOC 345
EMPL 259
MI 412
ECOFIN 464
DIGIT 91
JEUN 72
SPORT 53

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	8639/19
Ärende:	Rådets slutsatser om genomförandet av rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om genomförandet av rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna, som antogs av rådet vid dess 3693:e möte den 22 maj 2019.

**rådets slutsatser om genomförandet av rådets rekommendation om
kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD

1. SOM ERINRAR om den politiska bakgrunden till denna fråga, vilken återges i bilagan till dessa slutsatser, och särskilt om att
 - a) utbildningens sociala dimension i enlighet med vad som sägs i den första principen i den europeiska pelaren för sociala rättigheter innebär att var och en har rätt till god, inkluderande utbildning och livslångt lärande för att bibehålla och tillägna sig färdigheter som gör att man kan delta fullt ut i samhället och klarar omställningar i arbetslivet¹,
 - b) FN:s fjärde mål för hållbar utveckling syftar till att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla; såsom anges i diskussionsunderlaget ”Mot ett hållbart EU 2030”, ”allt förändras för alla. Utbildning, vetenskap, teknik, forskning och innovation är förutsättningar för att uppnå en hållbar ekonomi i EU som uppfyller FN:s hållbarhetsmål”,
 - c) rådet den 22 maj 2018 antog slutsatser om vägen mot en vision om ett europeiskt område för utbildning², där man fastställde att ett europeiskt område för utbildning bör bygga på livslångt lärande, och framhöll att initiativ inom ett europeiskt område för utbildning bör omfatta alla typer och nivåer av utbildning, inbegripet vuxenutbildning, yrkesutbildning och fortbildning,

¹ Dok. 13129/17.

² EUT C 195, 7.6.2018, s. 7.

- d) den åldrande befolkningen i Europa, ökad livslängd i samhället och behovet av att främja samarbete mellan generationerna, de allt snabbare förändringarna på arbetsmarknaden, nya arbetsformer och den digitala teknikens genomslag inom alla aspekter av det dagliga livet leder till en växande efterfrågan på ny kompetens och en högre kompetens-, kunskaps- och färdighetsnivå; detta gör behovet av kompetenshöjning eller omskolning för alla som inte har uppnått grundläggande färdigheter, eller som inte har uppnått en kvalifikation som säkerställer deras anställbarhet och ett aktivt medborgarskap, än mer brådskande,
- e) mot bakgrund av de stora förändringar som nu sker på arbetsmarknaderna har inkluderande utbildning av god kvalitet under livets alla skeden blivit ännu viktigare, och unionen står inför ett oavvisligt krav på kompetenshöjning och omskolning som kräver strategier för livslångt lärande och kompetensutveckling; vissa uppgifter tyder på att 54 % av alla anställda redan år 2022 kommer att behöva betydande kompetenshöjning och omskolning³;
- f) utbildning 2020-riktmärket för vuxenlärande har varit oförändrat i unionen under det senaste årtiondet: under 2017 hade 10,9 % av de vuxna nyligen deltagit i någon form av utbildning, jämfört med 2020 års riktmärke på 15 %⁴,
- g) de landspecifika rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen har visat att kompetenshöjning, omskolning och livslångt lärande utgör en central utmaning som flera medlemsstater måste hantera i framtiden,

³ Världsekonomiskt forum: Rapporten om framtidens sysselsättning 2018.

⁴ Arbetskraftsundersökningen 2018.

- h) under 2017 hade 61 miljoner vuxna i åldrarna 25–64 år avslutat sin formella utbildning innan de hade slutfört sin gymnasieutbildning⁵; samtidigt var andelen unga med högst grundskoleutbildning år 2017 10,6 % och är nu nära att nå det mål som fastställts för 2020, nämligen mindre än 10 %, även om andelen varierar starkt mellan länderna; 43 % av EU:s befolkning har otillräckliga digitala färdigheter och 17 % saknar helt digital kompetens⁶; omkring 20 % av den vuxna befolkningen i de länder som ingår i OECD:s undersökning av vuxnas färdigheter (nedan kallad *PIAAC*)⁷ kämpar med grundläggande färdigheter som läs- och skrivkunnsighet samt räknefärdighet; det således är brådskande att man hittar en lösning för dessa vuxna,
- i) det inte finns någon universallösning; anställda, arbetslösa och personer utanför arbetskraften samt de många olika undergrupperna har alla särskilda behov; bedömning och validering av lagligen bosatta migranter och flyktingars färdigheter och kompetenser samt deras kompetenshöjning och omskolning kommer att påskynda deras inträde på arbetsmarknaden och en smidig integration i deras nya samhällen,
- j) investeringar i kompetenshöjning och omskolning kan ha starka ekonomiska effekter, bland annat högre produktivitet och ekonomisk tillväxt; en mer kvalificerad och kompetent befolkning som kan stimulera innovation och tekniska framsteg⁸, ökade skatteintäkter och minskade offentliga utgifter till följd av befolkningens förbättrade hälsa, socialt och medborgerligt engagemang och lägre deltagande i brottslig verksamhet⁹,

⁵ Arbetskraftsundersökningen 2018.

⁶ Europeiska kommissionens rapport om digital delaktighet och e-färdigheter, uppgifter från 2017.

⁷ Belgien-FL, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Litauen, Ungern, Nederländerna, Österrike, Polen, Slovenien, Slovakien, Finland, Sverige och Förenade kungariket.

⁸ OECD, *PIAAC*, 2016.

⁹ Skills Matter, OECD, 2016.

- k) kompetenshöjning och omskolning för enskilda personer kan leda till förbättrad anställbarhet, högre löner, bättre hälsa och välbefinnande, ett mer aktivt medborgarskap och social inkludering; enskilda personer och arbetsgivare kan dock ha svårt att erkänna dessa effekter; de investerar för lite i kompetenshöjning och omskolning vilket kräver att rätt incitament fastställs för att öka medvetenheten och motivationen att delta i vidareutbildning och fortbildning,
- l) rådet mot bakgrund av detta den 19 december antog rekommendationen om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna (nedan kallad *rekommendationen*)¹⁰, som uppmanar till en strategisk och samordnad strategi som ger samlade utbildningsmöjligheter till unionens 61 miljoner¹¹ lågutbildade och/eller lågkvalificerade vuxna och som syftar till att stödja vuxna med låg utbildningsnivå och låga kvalifikationer att förbättra sina grundläggande färdigheter dvs. läs-, skriv- och räknekunskaper samt sin digitala kompetens, och/eller att förvärva fler kompetenser, kunskaper och färdigheter och genom att gradvis uppnå högre kvalifikationer,
- m) i rekommendationen om kompetenshöjningsvägar rekommenderas medlemsstaterna att erbjuda lågutbildade och/eller lågkvalificerade vuxna tillgång till kompetenshöjningsmöjligheter som bygger på en lättillgänglig väg bestående av tre steg: kompetensbedömning för att identifiera befintliga kunskaper och behov av kompetenshöjning, ett anpassat utbud av lärande och mentorskap så att de kan uppdatera sina färdigheter och kompensera sina brister, och möjlighet att få sina färdigheter, kunskaper och kompetenser validerade och erkända i syfte att erhålla en kvalifikation eller ge tillgång till sysselsättning;

¹⁰ EUT L 484, 24.12.2016, s. 1.

¹¹ År 2017 hade 61,3 miljoner människor i åldrarna 25–64 år högst grundskoleutbildning (Eurostat, arbetskraftsundersökningen 2018). År 2012, då PIAAC-datainsamlingen ägde rum, visade arbetskraftsundersökningen att 70 miljoner människor i åldrarna 25–64 år hade högst grundskoleutbildning. Denna siffra har minskat varje år sedan dess, särskilt eftersom a) 25-åringarnas utbildningsnivå är högre då fler unga avslutar en gymnasieutbildning eller motsvarande, och b) personer i pensionsåldern generellt har lägre utbildningsnivå, med undantag för vissa östeuropeiska länder.

2. SOM NOTERAR kommissionens arbetsdokument¹² med en utvärdering av genomförandeåtgärderna, som offentliggjorts i enlighet med bestämmelserna i rekommendationen;
3. SOM FRAMHÅLLER de framsteg som har gjorts, och särskilt att
- a) antagandet av rekommendationen i vissa medlemsstater utlöste en nationell debatt och en kritisk granskning av befintliga program,
 - b) några medlemsstater för fram nya politiska agendor för att stödja kompetenshöjning och omskolning av den vuxna befolkningen i linje med målen i rekommendationen,
 - c) även om de flesta av de rapporterade åtgärderna är inriktade på arbetslösa vuxna riktar vissa medlemsstater också in sig på stöd till lågutbildade arbetstagare, som utgör en betydande del av målgruppen,
 - d) många medlemsstater utnyttjar de olika former av stöd som erbjuds genom unionens program;
4. SOM UNDERSTRYKER sitt engagemang för ambitionen i rekommendationen, och SOM UPPMANAR medlemsstaterna att mot bakgrund av rekommendationen och i enlighet med nationell lagstiftning, nationella förhållanden och tillgängliga resurser, och i nära samarbete med arbetsmarknadens parter och utbildningsanordnare, när så är möjligt
- a) införa hållbara långsiktiga åtgärder för kompetenshöjning och omskolning för vuxna som en del av ett bredare strategiskt tillvägagångssätt,

¹² Rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna – utvärdering av genomförandeåtgärderna SWD(2019) 89 final.

- b) anta ett konsekvent strategiskt tillvägagångssätt för tillhandahållandet av grundläggande färdigheter för lågutbildade och/eller lågkvalificerade vuxna, som bygger på samordning och partnerskap mellan alla berörda inblandade aktörer som en del av övergripande kompetensstrategier eller handlingsplaner,
- c) uppmuntra partnerskap att anta en helhetssyn och engagera berörda aktörer, däribland arbetsmarknadens parter från olika politikområden (sociala frågor, sysselsättning och utbildning) att förena tillhandahållandet av grundläggande färdigheter med andra tjänster som är inriktade på lågutbildade och/eller lågkvalificerade vuxna,
- d) öka arbetsgivarnas (särskilt de små och medelstora företagens) medvetenhet om vikten av kompetenshöjning och omskolning samt om tillgängliga stödmekanismer för kompetensutveckling för vuxna och uppmuntra dem att främja och erbjuda sina anställda utbildningsmöjligheter,
- e) särskilt fokusera på att hjälpa stödmottagare att uppnå åtminstone en miniminivå för de tre grundläggande färdigheterna, dvs. läs-, skriv- och räknekunskaper samt digital kompetens och andra nyckelkompetenser som är relevanta för ett aktivt deltagande i ett hållbart samhälle och för varaktig sysselsättning,
- f) i lämpliga fall säkerställa att sådana bestämmelser omfattar tre steg: kompetensbedömning, ett anpassat och flexibelt utbildningserbjudande samt validering och erkännande av färdigheter, kunskaper och kompetenser,
- g) erbjuda utbildningsmöjligheter som är särskilt anpassade till mottagarnas individuella utbildningsbehov, vilka fastställs i kompetensbedömningen, och baseras på upplysningar om möjligheterna på arbetsmarknaden,
- h) tillhandahålla uppsökande, medvetandehöjande och vägledande åtgärder samt stödåtgärder inklusive incitament för att se till att initiativet utnyttjas väl,

- i) överväga att utveckla synergieffekter mellan effektiva politiska strategier och åtgärder för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid och minska andelen lågutbildade och/eller lågkvalificerade vuxna, t.ex. mellan åtgärder som omfattas av ungdomsgarantin och kompetenshöjningsvägar,
- j) utvärdera effekterna av deras åtgärder på målgruppens framsteg i fråga om att uppnå de färdigheter och kvalifikationer som anges i rekommendationen;

5. SOM UPPMANAR kommissionen att

- a) fortsätta att stödja genomförandet av rekommendationen om kompetenshöjningsvägar, bland annat genom ömsesidigt lärande mellan medlemsstaterna och berörda aktörer, och genom riktade ansökningsomgångar med särskild inriktning på att hjälpa medlemsstaterna att ta itu med de utmaningar som identifieras i lägesrapporten och att utforska potentialen av en stärkt och innovativ roll för de nationella samordnarna för vuxenlärande,
- b) underlätta ett sektorsövergripande samarbete och en sektorsövergripande samordning på europeisk nivå genom kopplingar till andra initiativ och genom unionsfinansieringsprogram samt utbyte av god praxis genom organiserat ömsesidigt lärande och via verktyg såsom webbplattformen för vuxenutbildning i Europa (Epale) och/eller Europass,
- c) i samband med utarbetandet av politiska förslag, bland annat om en samarbetsram för efter 2020, även beakta den långsiktiga utmaningen med vuxenlärande och problemet med vuxna med föråldrade eller få färdigheter eller kvalifikationer som behöver tillgång till kompetenshöjningsvägar,
- d) samarbeta med och utnyttja sakkunskapen hos unionens organ (Cedefop, ETF) och internationella organisationer som OECD, FN och Unesco för att ta itu med utmaningen med kompetenshöjning och omskolning, bland annat genom relevant forskning och analys om vuxenlärande och kompetensbedömningar (t.ex. PIAAC).

Politisk bakgrund

1. Kommissionens rekommendation 2008/867/EG av den 3 oktober 2008 om aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden¹³.
2. Resolution från rådet och företrädare för medlemsstaternas regeringar församlade i rådet den 21 november 2008 om bättre integrering av livslång vägledning i strategierna för livslångt lärande¹⁴.
3. Rådets rekommendation av den 28 juni 2011 om politiska strategier för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid¹⁵.
4. Rådets resolution om en förnyad europeisk agenda för vuxenlärande¹⁶.
5. Rådets rekommendation av den 20 december 2012 om validering av icke-formellt och informellt lärande¹⁷.
6. Rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti¹⁸.
7. 2015 års gemensamma rapport från rådet och kommissionen om genomförandet av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020)¹⁹.
8. Rådets rekommendation av den 15 februari 2016 om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden²⁰.
9. Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En ny kompetensagenda för Europa: Samarbete för att stärka humankapitalet, anställbarheten och konkurrenskraften (10 juni 2016).

¹³ EUT L 307, 18.11.2008, s. 53.

¹⁴ EUT C 319, 13.12.2008, s. 4.

¹⁵ EUT C 191, 1.7.2011, s. 1.

¹⁶ EUT C 372, 20.12.2011, s. 1.

¹⁷ EUT C 398, 22.12.2012, s. 1.

¹⁸ EUT C 120, 26.4.2013, s. 1.

¹⁹ EUT C 417, 15.12.2015, s. 25.

²⁰ EUT L 67, 20.2.2016, s. 1.

10. Rådets rekommendation av den 19 december 2016 om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna²¹.
 11. Rådets rekommendation av den 22 maj 2017 om den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande och om upphävande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande²².
 12. Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2018/646 av den 18 april 2018 om en gemensam ram för tillhandahållande av bättre tjänster för kompetens och kvalifikationer (Europass) och om upphävande av beslut nr 2241/2004/EG²³.
 13. Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande²⁴.
 14. Rådets slutsatser om vägen mot en vision om ett europeiskt område för utbildning²⁵.
-

²¹ EUT L 484, 24.12.2016, s. 1.

²² EUT C 189, 15.6.2017, s. 15.

²³ EUT L 112, 2.5.2018, s. 42.

²⁴ EUT C 189, 4.6.2018, s. 1.

²⁵ EUT C 195, 7.6.2018, s. 7.